Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Aan de Directeur-Generaal van de
Volksgezondheid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
drs. A. Berg
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

2 5 0 0 E J 2 0 3 5 0

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11
F 030 274 29 71
info@rivm.nl

Ons kenmerk
0034/2020 LCI/JvD/at/is

Behandeld door
LCI

T (030) 274 7000
F (030) 274 4455
lci@rivm.nl

Datum 17 maart 2020
Onderwerp Advies n.a.v. 60e OMT COVID-19

Geachte mevrouw Berg,

A. Samenvatting situatie

Op 17 maart 2020 riep het Centrum voor Infectieziektebestrijding (CIb) van het RIVM een OMT bijeen om opnieuw te adviseren over de situatie rondom de COVID-19-uitbraak. Naast de vaste OMT-leden (vertegenwoordigers van Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG), het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB), de Nederlandse Vereniging voor Infectieziekten (VIZ), de Nederlandse Vereniging voor Internist-Infectiologen (NVII), de Nederlandse Vereniging van Medische Microbiologie (NVMM) en het Landelijk Overleg Infectieziektebestrijding (LOI)) waren ook deskundigen van de Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose (NVALT), de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care (NVIC), de Vereniging van de Specialisten Ouderengeneeskunde (Verenso), regionaal arts-consulenten en artsen M&G van regionale GGD'en, een vertegenwoordiger van het referentielaboratorium, diverse centra van het RIVM en andere specialisten (internist-infectioloog, viroloog, artsen-microbioloog) aanwezig.

Achtergrond
Op 27 februari jl. werd de eerste patiënt met COVID-19 in Nederland gediagnosticeerd. Tot 17 maart zijn er wereldwijd 174.961 patiënten met COVID-19 gemeld, waarvan 51.771 in Europa inclusief Groot-Brittannië. Hiervan zijn er 6.507 overleden, waarvan 2.316 in Europa. Op 17 maart zijn er in Nederland 1705 patiënten met in het laboratorium bevestigde COVID-19 gemeld, waarvan 314 personen in het ziekenhuis zijn (geweest). 112 patiënten zijn momenteel opgenomen op de IC, In totaal zijn in Nederland 43 personen overleden.

Aanleiding
Sinds de OMT-bijeenkomst d.d. 12 maart 2020 zijn een aantal nieuwe maatregelen genomen in Nederland zoals het sluiten van scholen, sportfaciliteiten en horecagelegenheden. Bovendien suggereren epidemiologische ontwikkelingen dat er lokale transmissie is in Zuid- en Midden-Nederland en dat de aantallen besmette personen en ziekenhuisopnames verder oplopen. De zorgcapaciteit zou dan onder druk komen te staan. In dit OMT wordt er besproken of aanvulling op de genomen maatregelen voor Nederland nodig is.

Doelstellingen OMT:
Het doel van dit OMT is advies te geven over aanvullende maatregelen om de uitbraak van COVID-19 het hoofd te bieden.

B. Advies

Het OMT adviseert de volgende maatregelen te nemen:

1. Onderzoek naar COVID-19 onder kinderen

Het OMT adviseert om de rol van kinderen in de transmissie van COVID-19 te onderzoeken. Hiervoor wordt er door het CIb van het RIVM een onderzoek opgezet. In een aantal gebieden in Nederland zullen kinderen en andere gezinscontacten van COVID-19 patiënten onderzocht worden op klinische, virologische, immunologische en epidemiologische parameters. Het doel is om 100 gezinnen te includeren in de studie. Het onderzoek start 19 maart 2020. Voor 5 april hoopt het RIVM duiding te kunnen geven over de ziektelast en de rol van kinderen in de transmissie.

2. Beleid in de ziekenhuizen

Zowel testcapaciteit als de beschikbaarheid van persoonlijke beschermingsmiddelen voor medewerkers zijn beperkt. Hiervoor heeft het OMT de volgende adviezen opgesteld:

Beschermingsmaatregelen
Uitgifte van persoonlijke beschermingsmiddelen voor infectieziektepreventie in de ziekenhuizen gebeurt via centrale uitgifte gecoördineerd door het Regionaal Overleg Acute Zorgketen (ROAZ).

Testcapaciteit
Vanwege de tekorten aan laboratoriummaterialen adviseert het OMT om in andere sectoren dan de humane gezondheidszorg terughoudend te zijn met moleculaire laboratoriumdiagnostiek zodat de materialen ingezet kunnen worden op de plekken waar deze het hardst nodig zijn. Zie ook volgende punt.

Testbeleid medewerkers
Vanwege de beperkte beschikbaarheid van laboratoriummaterialen en het veelvuldig testen van ziekenhuismedewerkers is er behoefte aan een uniform testbeleid voor deze groep. Het OMT adviseert om terughoudend te zijn met testen van personeel (er is immers al informatie hierover verzameld) zodat er voldoende testen beschikbaar blijven om patiënten en specifieke, moeilijk vervangbare zorgverleners te kunnen testen. Op basis van de huidige ziekenhuisprotocollen zal een aantal deelnemers van het OMT hierover advies opstellen, waarbij er gedifferentieerd zal worden naar het regionaal voorkomen van COVID-19.

Triage patiënten
Er zijn diverse regionale initiatieven om de triage en diagnostiek van mogelijke COVID-19-patiënten beter te stroomlijnen. Het OMT roept ziekenhuizen en ROAZ op om *best practices* te delen.

3. Beleid in huisartsenpraktijk

Het beleid om in de huisartsenpraktijk patiënten met verhoogd risico op ernstig beloop van COVID 19 op indicatie te testen, blijkt in de praktijk weinig meerwaarde te hebben t.o.v. klinische beoordeling, waarna óf empirische behandeling wordt gestart óf de patiënt wordt doorverwezen voor opname. Het al dan niet bevestigen van de diagnose heeft geen consequenties voor de behandeling in de eerste lijn. Op basis van het advies van de experts in de huisartsgeneeskunde, concludeert het OMT dat er in de eerstelijnszorg in principe geen indicatie is om diagnostiek in te zetten. Patiënten zullen, als hun situatie dit toelaat, thuis herstellen; anders worden zij doorverwezen naar het ziekenhuis en aldaar getest worden. De NHG zal dit beleid verder uitwerken.

4. Beleid instellingen ouderenzorg

De vereniging van specialisten ouderengeneeskunde heeft een beleid opgesteld voor het testen, verzorgen en behandelen van patiënten met COVID-19 in verpleeghuizen en woonzorginstellingen. Er is extra aandacht nodig voor de beperkte beschikbaarheid van persoonlijke beschermingsmiddelen in de verpleeghuizen, omdat juist daar kwetsbare patiënten verblijven. Daarnaast is aandacht nodig voor de inzetbaarheid van de medewerkers in deze sector die enerzijds een risico kunnen vormen als zij COVID-19 introduceren en anderzijds zelf risico lopen om besmet te worden. Deze aspecten worden uitgewerkt in een apart document.

5. Optimalisatie informatie met betrekking tot patiënten op de IC en zorgcapaciteit

Er is behoefte aan actuele informatie over de bezetting van de ziekenhuizen en met name van de IC's. Het OMT adviseert daarom om – in aanvulling op de huidige meldplicht – dagelijks via de ziekenhuisdirecties gegevens te verzamelen over:

- het aantal opgenomen personen met een COVID-19-infectie in het ziekenhuis;
- het aantal opgenomen personen met een COVID-19-infectie op de IC in het ziekenhuis;
- het aantal opgenomen personen met een COVID-19-infectie dat ontslagen is na opname in het ziekenhuis;
- het aantal personen met een COVID-19-infectie dat overleden is.

Het Cib zal met spoed onderzoeken in hoeverre deze gegevens verkrijgbaar zijn uit de bestaande registraties van NICE en LNAZ.

6. Aanpassing meldingsplicht

In de huidige epidemiologische situatie is het niet langer zinvol om patiënten al bij verdenking voor COVID-19 te melden bij de GGD. Het OMT adviseert om gedurende de huidige uitbraak alleen nog laboratorium-bevestigde gevallen te melden.

Tevens adviseert het OMT om de meldingsplicht uit te breiden met onder de hierboven genoemde criteria (punt 5). Indien blijkt dat deze gegevens niet verkrijgbaar zijn uit de bestaande registraties (zoals aangegeven bij punt 5).

7. Prioritering persoonlijke beschermingsmiddelen

Vanwege tekorten van beschermingsmiddelen wordt de mogelijkheid onderzocht om mondneusmaskers na desinfectie door waterstofperoxide of gammastraling opnieuw te gebruiken.

Het OMT adviseert om deze methoden verder uit te werken voor toepassing in de praktijk. Daarnaast adviseert het OMT aan alle gezondheidszorginstellingen om gebruikte mondneusmaskers te bewaren voor toekomstig hergebruik.

Tevens adviseert het OMT om gezondheidszorgmedewerkers op te roepen zuinig om te gaan met mondneusmaskers. Gelet op de manier van transmissie van dit virus (druppel/contact) adviseert het OMT om in de zorg chirurgische mondmaskers te gebruiken. Alleen bij aerosolvormende procedures in de ziekenhuis- en langdurige zorg zijn maskers nodig. Dit onderdeel zal worden aangepast in het NVMM-protocol voor infectiepreventie.

Verder zullen GGD'en worden gevraagd om geen mondmaskers te adviseren aan patiënten en contacten in de thuissituatie.

Aan VWS wordt gevraagd om het publiek op te roepen om niet-gebruikte mondneusmaskers in te leveren voor gebruik in de gezondheidszorg.

8. Communicatie

Het OMT adviseert om in de communicatie extra aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen:

- de scenario's over het verloop van de uitbraak en het effect van de verschillende maatregelen; de eerste effecten van de maatregelen zijn pas na circa 2 weken zichtbaar;
- het belang om zuinig om te gaan met laboratoriummaterialen en persoonlijke beschermingsmiddelen;
- specifieke adviezen voor hoogrisicogroepen zoals ouderen en personen met onderliggend lijden.

Het professionele veld zal, zoals gebruikelijk, via (Lab)Inf@ctberichten op de hoogte worden gesteld van deze adviezen. Tot slot blijft het belangrijk om de hygiëneadviezen steeds weer te herhalen.

Tot een nadere mondelinge toelichting ben ik gaarne bereid.

Datum
17 maart 2020

Ons kenmerk
0034/2020 LCI/JvD/at/is

Hoogachtend,

Prof. dr. J.T. van Dissel
Directeur CIb